

Устойчиво селско стопанство и иновациите в ОСП

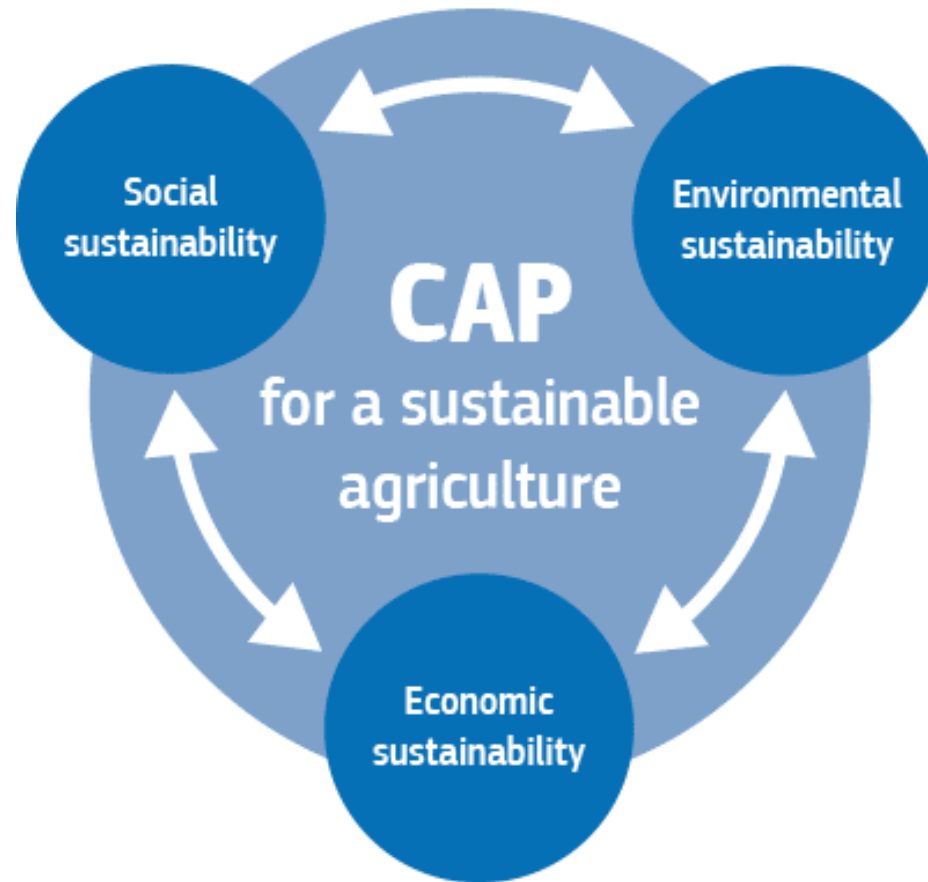
Комбиниран и амбициозен подход на общата
селскостопанска политика към устойчивост

Съюз за възстановяване и развитие
Хасково 2022 г.

Три пътя, една цел

Селското стопанство заема особено място в центъра на обществото, околната среда и икономиката на Европейския съюз.

Три пътя, една цел

Селскостопанската дейност се поддържа от:

- ❑ добрите условия на околната среда, позволяващи на земеделците да оползотворяват природните ресурси, да създават продукцията и да се издържат;
- ❑ Парите, спечелени от селското стопанство, поддържат семействата на стопаните и селските общности;
- ❑ Храните, произведени от селското стопанство, поддържат обществото като цяло.

Затова общата селскостопанска политика (ОСП) комбинира социални, икономически и екологични подходи по пътя към постигане на устойчива система на селското стопанство в ЕС. Понататъшните стъпки по този път ще бъдат предприети от [новата](#)

Три пътя, една цел

По-нататъшните стъпки по този път ще бъдат предприети от новата ОСП, която се изгражда около нова и по-амбициозна екологична структура.

Възприемайки този комбиниран и амбициозен подход и ползвайки последните достижения на знанието и иновациите, ОСП привежда селското стопанство в съответствие с Европейския зелен пакт, който има за цел да създаде приобщаващо, конкурентоспособно и екологично бъдеще за Европа.

Политиката на зеления пакт

Стопаните, предприятията от хранително-вкусовата промишленост, горските стопани и селските общности играят съществена роля в няколко от ключовите области на политиката на Зеления пакт, включително:

- изграждане на устойчива хранителна система чрез стратегията от фермата до трапезата;
- принос към новата стратегия за биологично разнообразие, като се опазва и насърчава разнообразието на растения и животни в селската екосистема;
- принос към действията по климата на Зеления пакт за постигане на целта от нулеви нетни емисии в ЕС до 2050 г.;
- подкрепа за новата стратегия за горите чрез опазване и поддържане на здрави гори;
- принос към плана за действие за нулево замърсяване, като се опазват природните ресурси като водата, въздуха и почвата.

Каква е ползата за мен?

Европейският зелен пакт

Декември 2019 г.
#EUGreenDeal

Европейският зелен пакт ще подобри благосъстоянието и здравето на гражданите и идните поколения.

По-чисти въздух,
вода и почва

По-ниски сметки
за енергия

Санирани домове,
училища и болници

Опаковки, годни за
повторно използване
или рециклиране,
по-малко отпадъци

По-добри
алтернативи
в областта на
обществения
транспорт

По-здравословни
храни

Повече точки за
зареждане на
електрически
автомобили

По-малко пестициди
и торове

По-добро здраве
за настоящите
и идните поколения

Повече продукти, щадящи околната
среда, в нашите магазини

ОСП и социалната устойчивост в ЕС

Селското стопанство не само предоставя доходи на земеделските стопани и техните семейства в целия ЕС, но и поддържа обществото като цяло чрез редица основни услуги. По-специално селското стопанство допринася за обществото, като:

- осигурява храна и други основни материали за гражданите,
- действа като икономически гръбнак на селските общности.

Екологичните действия на ОСП са замислени така, че да бъдат социално устойчиви

Като подкрепя задълженията в областта на управлението и инвестициите, които са от полза за околната среда, ОСП дава възможност на всички земеделски стопани да опазват природните ресурси и биологичното разнообразие от името на **обществото** — основна услуга, която в противен случай не би била платена от пазара.

Чрез политики и действия, които са специално насочени към продоволствената сигурност и подкрепят селските общности, ОСП гарантира, че селското стопанство може да допринася за устойчивостта на всички равнища на **обществото**.

Производство на безопасни и устойчиви храни

Стратегията „От фермата до трапезата“ отразява ранните цели на ЕС, като очертава пътя към устойчива продоволствена система в ЕС. Тази система ще отговори на нуждите на нарастващото население и ще гарантира, че храните се произвеждат при спазване на високи здравни, екологични и етични стандарти.

Производство на безопасни и устойчиви храни

2030 Targets for sustainable food production

PESTICIDES

Reduce the overall use and risk of chemical and hazardous pesticides

NUTRIENT LOSSES

Reduce nutrient losses by 50% whilst retaining soil fertility, resulting in 20% less fertilisers

ANTIMICROBIALS

Reduce sales of antimicrobials for farmed animals and aquaculture

ORGANIC FARMING

Increase the percentage of organically farmed land in the EU

Производство на безопасни и устойчиви храни

За да помогне на селското стопанство да отговори на нуждите на обществото, ОСП се стреми към ефективно производство на храни, което постига максимална възвръщаемост за земеделските стопани, потребителите и околната среда чрез:

- ▣ трансформиране на производствените методи и системите за управление с цел **намаляване на употребата на пестициди и торове** и оптимално използване на природосъобразни, технологични и цифрови решения,
- ▣ осигуряване на **широк набор от действия за подпомагане**, които укрепват доходите на земеделските стопанства и повишават конкурентоспособността,
- ▣ финансиране на **мерки за информиране и насърчаване** с цел образование на потребителите относно селското стопанство в ЕС като безопасен и устойчив източник на тяхната храна.

Насърчаване на устойчиви селски общности

Селското стопанство е гръбнакът на селските общности в целия ЕС. Тези общности са изправени пред редица предизвикателства, като например застаряването на населението и недостатъчно развитата инфраструктура, както и липсата на услуги и възможности за работа.

ОСП спомага за повишаване на устойчивостта в селските общности по редица начини:

- политиката за развитие на селските райони е насочена към социалното приобщаване, създаването и диверсификацията на работни места и развитието на инфраструктурата в селските райони, като например разширяване на ширококолентовото покритие;

Насърчаване на устойчиви селски общности

- Програмите за развитие на селските райони включват и подпомагане на LEADER метод, който обединява селските общности при изготвянето и управлението на стратегии за местно развитие, за да се справят с предизвикателствата, пред които са изправени;
- допълнителното подпомагане за земеделски стопани в райони с природни или други специфични ограничения спомага за смекчаване на отрицателните социално-икономически последици от изоставянето на земи, докато специфичните плащания за млади земеделски стопани насърчават приемствеността между поколенията и трайността на населението в селските райони;
- Чрез общата рамка за мониторинг и оценка (ОРМО) Комисията събира всеобхватни социално-икономически показатели за селските райони, като осигурява основани на данни решения за основни социални въпроси като обезлюдяване, бедност и безработица.

Насърчаване на устойчиви селски общности

ОСП признава и укрепва връзката между селските общности и околната среда в селските райони.

Мерките за **опазване на ландшафта, дивата флора и фауна и природните ресурси като чист въздух и реки** са не само от полза за селското стопанство и околната среда: те също така допринасят за качеството на живот в селските райони, както и за откриването на възможности за развлекателни дейности и туризъм, с цел допълнително подпомагане на селските общности.

Насърчаване на устойчиви селски общности

Ролята на знанията и иновациите

Опазването на околната среда трябва да се прилага успоредно с активното използване на иновациите.

Знанията, научните изследвания и иновациите могат да придадат жизненост на селските райони, за да се осигури и подпомогне осигуряването на жизнено бъдеще за селските общности:

- политиката за развитие на селските райони подкрепя иновациите в селските райони чрез Европейското партньорство за иновации в областта на селското стопанство (ЕПИ-АГРИ) и инициативи като интелигентните села;
- научните изследвания и иновациите в области като динамиката и политиките в селските райони и селското стопанство, увеличаването на човешкия капитал и стимулирането на системите за иновации насърчават устойчивостта на селските общности и играят важна роля за стимулирането на екологосъобразен и социално приобщаващ икономически растеж;

Ролята на знанията и иновациите

- научните изследвания и иновациите са посветени също така на области като **устойчиви, иновативни и кръгови вериги за създаване на стойност в областта на храните и нехранителните продукти, екологични подходи към селското стопанство и цифрово селско стопанство**, което дава възможност за постигане на продоволствена сигурност, без да се оказва допълнителен натиск върху околната среда;
- целите на ОСП за производство на храни се подкрепят допълнително от Съвместния изследователски център — службата на Комисията за наука и знания, която извършва изследвания в областта на **селското стопанство и продоволствената сигурност**.

Ролята на интелигентните села

Интелигентните села започват от местните хора, които се обединяват около разработването на стратегия за местните ресурси и стремежи.

Разработването на стратегия за местните ресурси използва широколентовия интернет, който осигурява подобрената свързаност на селата, за **да се повиши качеството и стандарта на живот в селските райони** като се създадат:

- ▣ **по-добри услуги;**
- ▣ **по-добър достъп до разработването на иновативни решения за услуги в селските райони.**

Те често могат да бъдат подобрени чрез цифрова технология за разработване на нови и усъвършенствани услуги в области като **електронно здравеопазване, онлайн обучение, мобилност, местно производство на енергия и много други.**

Ползите от интелигентните села

Те създават **повече работни места** и по-добри решения за околната среда.

Създаването на **местни пазари**, които да позволят на малките и средни фермери да получат по-добра цена за своята продукция е от голямо значение за местната общност.

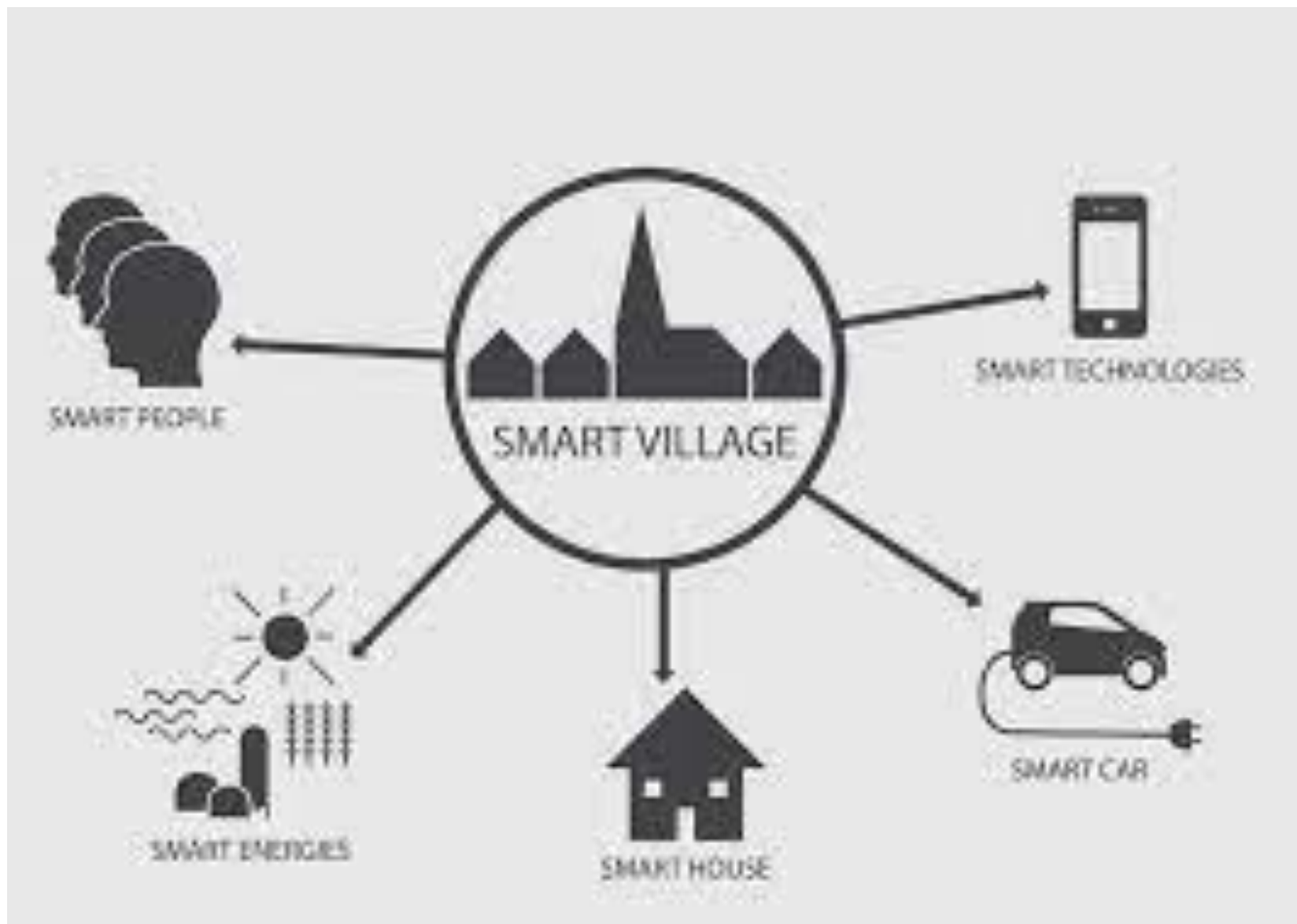
По същия начин те могат да поощрят **употребата и разгръщането на прецизно земеделие** и други модерни технологии.

Трябва да се **инвестира в хора, идеи и предприятия**, в местни общности и в околните селски райони.

Трябва да се **подкрепя цифровата инфраструктура**.

Трябва да се даде възможност на жителите на селските райони да **разработват онлайн и офлайн решения**, които да засилват жизнеността и устойчивостта чрез социална иновация и интелигентна специализация.

Интелигентни села

Мястото на цифровите технологии в селското стопанство

С тях може:

- ❑ да се постигне устойчиво развитие, с което да се стимулират малките ферми и използването на земята;
- ❑ да се намали и да се сведат до минимум остатъците от храна, които не се използват.

Цифровите системи, заедно с внедряването на иновационни технологии, анализ на данни и системи за управление имат голям потенциал и биха помогнали значително на земеделците в производството на храни, повишаване производителността на стопанствата и за прилагането на по-устойчиви и безопасни методи за опазване на околната среда.

Мястото на цифровите технологии в селското стопанство

Интегрирането на цифровите технологии **ще повиши ефективността на селското стопанство.**

Чрез тях **много повече участници могат да се включат в споделени платформи и във виртуални / облачни / услуги.**

Дигиталното земеделие:

- подбръзва цялостното производство на стопанствата;
- води до по-добри финансови резултати и
- подпомага фермерите да повишат производителността на своите ферми.

Дегитализацията в земеделието е еволюция, която ще повлияе положително върху ефективността и устойчивостта на стопанствата.

Роля на знанията и иновациите

Знанията, научните изследвания и иновациите са двигател на екологосъобразното устойчиво селско стопанство в ЕС: _____

- научните изследвания и иновациите водят до въвеждане на нови благоприятни за околната среда селскостопански технологии и техники;
- системата за съвети в селското стопанство ще информира стопаните за начините за използване на нови изследвания, методи и технологии за развитие на екологосъобразно земеделие;
- Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост стимулира новаторски идеи, които дават тласък на устойчивото селско и горско стопанство в ЕС.

Знанията, иновациите и проучванията в ЕС се подкрепят от: „Хоризонт Европа“, Европейският институт за иновации и технологии, Европейският иновационен съвет и програма „Еразъм+“

Новите инструменти на прогреса в аграрния бизнес

Следенето на условията за развитие на продукцията в реално време, прецизната борба с неприятелите, проследяването „от фермата до трапезата“, балансирането на потреблението и други нови технологии, облекчаване на административния товар, прецизното предсказване на етапи в развитието на реколтата – всичко това става възможно с прилагането на най-новите компютърни, роботизирани и изкуствен интелект технологии.

Прогресът и достъпността на новите сензори, свързани чрез:

- ❑ Интернет на Нещата (Internet of things - IoT);
- ❑ прецизната и свързана в Интернет и с геолокация механизация;
- ❑ Blockchain дистрибутирани компютърни платформи;
- ❑ системи за изкуствен интелект, обработващи големи масиви от данни (Big Data) в реално време;
- ❑ роботи, сателитни системи, дронове, повсеместен достъп до информация – това са новите инструменти на прогреса в аграрния бизнес.

Новите инструменти на прогреса в аграрния бизнес

Цифровизацията на аграрната икономика в България позволява да се реализира високия потенциал и да жъне същите успехи като високо-технологичните сфери на икономиката:

- увеличаване на продуктивността;
- добавяне на стойност;
- подобряване на качеството и безопасността, а с това и на доходите и качеството на живот;
- драстично намаляване на замърсяването до устойчиви нива;
- гъвкаво и бързо реагиране на пазарните тенденции.

Цифровите технологии в селското стопанство на България

Към момента най-иновативни в България са средните стопанства от 5000 до 10 000 декара. Причината е, че малките стопани не могат да си позволят внедряването на нови технологии, а управителите на големите стопанства все още залагат на обема за печалбата си.

Според Светлана Боянова, председател на УС на Института за агростратегии и иновации, цифровизацията не може да се случи без помощта на държавата. Нейната задача е да свърже земеделските стопани с IT специалисти, а последните трябва да имат възможност да използват поддържаните от държавата данни, за да направят ефективни приложения за селското стопанство.

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.

Благодаря за вниманието!

**Координати за връзка:
гр.Хасково, ул. „Цар Освободител“ 1, ст.2018.
Ел.поща: rdu@abv.bg
тел. 0888805389**